

DEN DANSKE DOMMERFORENINGS  
ÅRSBERETNING  
1985-86

1986

# DEN DANSKE DOMMERFORENINGS ÅRSBERETNING 1985-86

## INDHOLD

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| Bestyrelsen . . . . .                                              | 3  |
| Årsmødet 1985 . . . . .                                            | 4  |
| Fagforeningsspørgsmål . . . . .                                    | 5  |
| Faglige spørgsmål . . . . .                                        | 6  |
| Kommunikation til medlemmerne . . . . .                            | 20 |
| Kurser o.l. . . . .                                                | 21 |
| Relationer til udlandet . . . . .                                  | 22 |
| Foreningens repræsentation i organisationer og udvalg m.v. . . . . | 23 |
| Personalia . . . . .                                               | 25 |
| Medlemstal . . . . .                                               | 27 |
| Regnskab . . . . .                                                 | 28 |

Redaktionen sluttet 15. august 1986

## Bestyrelsen

På generalforsamlingen den 1. november 1985 meddelte Marie-Louise Andreasen og Jørgen Gersing, at de ikke ønskede genvalg. Istedet blev valgt Vagn Rasmussen, Østre Landsret, og Hans Kardel, Højesteret.

Formanden Otto Warring og den øvrige bestyrelse blev genvalgt.

Bestyrelsen består herefter af:

Otto Warring, Roskilde herreds civilret (formand),

Mogens Beier, Retten i Århus,

Hans Kardel, Højesteret,

Claus Larsen, Københavns byret (kasserer),

Ebbe Nielsen, Vestre Landsret (næstformand),

Vagn Rasmussen, Østre Landsret,

Hans Ringberg, Hjørring civilret,

Hans Peter Rosenmeier, Retten i Køge,

Lars Ryhave, Retten i Nyborg, (sekretær).

Der har siden udsendelsen af forrige årsberetning været afholdt 11 bestyrelsesmøder.

## Årsmødet 1985

På årsmødet, der afholdtes den 1. og 2. november på Munkebjerg ved Vejle, var der gruppedrøftelser om følgende emner:

1. Samfundstjeneste (indleder: Fængselsinspektør William Rentzmann).
2. Syn og skøn (indleder: Civiling. John Hessner).
3. Fri proces (indleder: Kontorchef Fr. Chr. Schydt).
4. Tilskæring af større straffesager (indleder: Rigsadvokat Per Lindegaard).

Endvidere var der foredrag ved seniorstipendiat Preben Wilhjelms over emnet: »Hvad ved vi egentlig om praksis inden for strafferetsplejen?«.

## Fagforeningsspørgsmål

Det såkaldte »cheflønsprojekt« er nu endeligt gennemført ved, at der yderligere er tillagt en række styrelseschefer i lønramme 38 m.fl. et særligt tillæg. Også præsidenterne for de to landsretter og Københavns byret har fået tillagt et særligt tillæg som led i cheflønsprojektet, ligesom det allerede tidligere har været tilfældet for højesteretspræsidentens vedkommende.

Tildeling af et særligt tillæg som led i cheflønsprojektet forudsætter, at modtageren giver afkald på merarbejdsvederlag fra staten, herunder honorarer o.l., der har til formål at dække merarbejde.

Fremtidens puljeforhandlinger skal vise, om cheflønsprojektet vil blive videreført, og i hvilket omfang det vil medføre afsmittende effekt med hensyn til individuelle omklassificeringer.

Forhandlingerne mellem AC og finansministeriet om individuelle omklassificeringer for den resterende del af puljen i henhold til regeringsindgrebet pr. 1. april 1985 er indledt i eftersommeren. Da en væsentlig del af puljemidlerne er medgået til cheflønsprojektet, må det forudses, at der højst bliver ganske få midler til rådighed til omklassificering inden for DJØF's område.

DJØF har over for AC fremsat sine ønsker med hensyn til aftaleforhandlingerne pr. 1. april 1987. DJØF har fremsat ønske om forbedring af løntilpasningsklausulen, inddækning af efterslæb, etablering af puljemidler og forbedring af merarbejdsreglerne m.m.

Desuden har DJØF bl.a. fremsat ønske om nedsat arbejdstid. Dette ønske er fremsat af hensyn til overenskomstforeningen, der anser det for helt centralt. Tjenestemandeforeningen har imidlertid i DJØF fremhævet, at en arbejdstidsnedsættelse formentlig kun vil få reel effekt for tjenestemændene, hvis det bliver muligt at opsamle den til frihed i perioder.

De nævnte ønsker svarer til ønsker, der er blevet fremsat tidligere. Særligt med hensyn til ønsket om arbejdstidsnedsættelse bemærkes, at en eventuel arbejdstidsnedsættelse utvivlsomt i givet fald vil blive gennemført generelt og helt uden hensyn til, om DJØF har fremsat ønske om den eller ej.

Kravet om arbejdstidsnedsættelse blev ligeledes fremsat af DJØF før regeringsindgrebet pr. 1. april 1985.

## Faglige spørgsmål

### *Nordisk betænkning om nye købelove*

Dommerforeningen blev af justitsministeriet hørt over en fælles nordisk betænkning (NU 1984:5), som indeholdt forslag til nye købelove i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Under sagens behandling i bestyrelsen blev man bekendt med de indbyrdes divergerende udtalelser, som de hørte retspræsidenter havde afgivet over for justitsministeriet. I sit svar henviste bestyrelsen til, at man var bekendt med de nævnte udtalelser, og at bestyrelsen på den baggrund fandt at måtte afstå fra at afgive en udtalelse.

### *Ændring af retsplejelovens § 17 a, stk. 2*

Ved kendelser af 26. januar og 19. november 1984, afsagt af henholdsvis Østre og Vestre Landsret, er det antaget, at forlig, indgået under en fogedsag udført af en person med bemyndigelse efter retsplejelovens § 17 a, stk. 2, ikke kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse efter retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 2.

Afgørelserne gav anledning til indgående drøftelser på et par hovedsamarbejdsudvalgsmøder, hvorefter justitsministeriet meddelte, at man i forbindelse med andre påtænkte ændringer i retsplejeloven overvejede at foreslå en præcisering af den nævnte bestemmelse, således at det klart fremgår af lovteksten, at bemyndigelsen også omfatter indgåelse af (eksempel) retsforlig.

Dommerfuldmægtigforeningen udarbejdede herefter et notat om spørgsmålet. Konklusionen i notatet var bl.a., at der ikke syntes at være behov for en ændring af bestemmelsen, og at den påtænkte ændring »... støder mod væsentlige retssikkerhedsmæssige og administrative betænkeligheder...«. Man foreslog, at en lovændring ikke fandt sted, før der i en arbejdsgruppe havde været lejlighed til en fuldstændig gennemgang af bestemmelsens anvendelsesområde.

Dommerforeningen meddelte på denne baggrund justitsministeriet, at

der, som af dommerfuldmægtigforeningen foreslået, burde nedsættes en arbejdsgruppe til overvejelse af de generelle spørgsmål om omfanget af bemyndigelser i henhold til § 17 a. En sådan arbejdsgruppe blev herefter nedsat med dommer Niels Viltoft som formand.

Arbejdsgruppen afgav rapport den 21. marts 1986. Flertallet foreslog retsplejeloven ændret, således at bemyndigelsen efter dommerens nærmere bestemmelser omfatter kompetence til at føre retsforlig til retsbogen. Et mindretal – dommerfuldmægtigforeningens repræsentant – indstillede, at retstilstanden bibeholdes uændret, eller at sagen henvises til retsplejerådet til tilbundsående behandling. Hele arbejdsgruppen udtalte i afsluttende bemærkninger bl.a. »... at der kunne være grund til i et andet forum at foretage en bredere drøftelse af de principielle problemer af retssikkerhedsmæssig karakter, som de senere års udvikling af § 17 a-bemyndigelserne måtte have givet anledning til«.

Rapporten blev på sædvanlig måde sendt til høring hos dommerforeningen m.fl. Bestyrelsen var betænkelig ved at foretage en ændring af retsplejelovens § 17 a, stk. 2, uden en grundig undersøgelse af, hvilke retssikkerhedsmæssige problemer ændringen vil medføre, ligesom man fandt, at også andre aspekter end fogedforretninger bør indgå i overvejelserne. Der var enighed om at svare, at spørgsmålet bør forelægges retsplejerådet på baggrund af de udtalelser, der var fremkommet i høringssvarene, men at dommerforeningen samtidig gav udtryk for tilfredshed med den indsats, som kontorfunktionærerne indtil nu har ydet i kraft af bemyndigelserne.

Et af justitsministeren i overensstemmelse med flertalsindstillingen fremsat lovforslag blev, efter modtagelsen af høringssvarene, trukket tilbage.

### *Forslag til ny lejelovgivning*

I efteråret 1985 fremsendte boligministeriet et af Foreningen for ejere af udlejningsejendomme og Lejernes Landsorganisation udarbejdet udkast til ny lejelovgivning og udbad sig dommerforeningens eventuelle udtalelse til udkastet.

I dommerforeningens svar fremhævedes bl.a., at foreningen allerede på grund af den korte høringsfrist ikke kunne fremsætte bemærkninger til de enkelte bestemmelser i udkastet, men alene kunne gøre nogle principielle bemærkninger.

Det blev anført, at de nugældende lejelove teknisk set er præget af megen uklarhed, og at disse uklarheder ikke i tilstrækkelig grad synes at være

fjernet i det foreliggende udkast. Det blev endvidere fremhævet, at dommerforeningen må nære betænkeligheder ved udkastets forslag til sagsbehandling, hvorefter en lang række afgørelser tænkes unddraget domstolsprøvelse. Man påpegede, at der er tale om privatretlige konflikter, der som hidtil bør kunne finde deres endelige løsning ved domstolene og ikke bør underkastes endelig nævnsbehandling, og foreslog, at der nedsættes et udvalg, som kan gennemarbejde udkastet med henblik på fjernelse af de i dag eksisterende uklarheder og således, at spørgsmålet om sagsbehandlingen, herunder sagernes indbringelse for nævn og ikke for domstole, tages op til fornyet overvejelse.

### *Fogedforretninger*

En advokat har forespurgt justitsministeriet om, hvorvidt det har været regeringens mening at frede alle skyldnere, hvis gæld er under 1.000,- kr.

Baggrunden for forespørgslen var, at fogedretterne efter advokatens opfattelse har indført en praksis, hvorefter der ikke foretages udkørende fogedforretninger eller politifremstilling, hvis det skyldige beløb er mindre end 500-1.000,- kr., lidt forskelligt fra retskreds til retskreds.

Dommerforeningen har meddelt justitsministeriet, at man ikke er bekendt med, at der ved embederne skal være indført en sådan praksis.

### *Nye låne- og pantebrevstyper*

Som følge af, at regeringen som et led i skattereformen besluttede at afskaffe kontantlån, forsøgte realkreditinstitutterne at udarbejde nogle nye lånetyper, som afveg fra de kendte obligationslån.

Efter en korrespondance mellem boligministeriet og justitsministeriet hørte justitsministeriet dommerforeningen om de tinglysningsmæssige aspekter af dels »obligationslån med tinglyst kontantprovenu« og dels en lånetype med maksimeret, men ikke fikseret hovedstol.

Dommerforeningen svarede bl.a., at den førstnævnte lånetype »obligationslån med tinglyst kontantprovenu« i det omfang, den indebærer, at obligationshovedstolen kan overstige den tinglyste hovedstol, strider mod såvel ordlyden af tinglysningslovens § 10, stk. 3, som den reale baggrund for denne bestemmelse.

Den sidstnævnte låneform kan tinglyses efter reglerne for skadesløsbreve. Det forudsættes således, at dokumentet udtrykkeligt betegner sig som skadesløsbrev.

Herefter har et realkreditinstitut udarbejdet en lånetype, der betegner sig som obligationslån, men med en foreløbig fastsat rente. Pantebreve vedrørende disse lån indeholder i standardteksten nogle bestemmelser om »provenulån«.

Et sådant pantebrev er ved Københavns byret afvist fra tingbogen, »da renten er foreløbig anført, og da det er tvivlsomt, om tinglysningslovens § 10, stk. 4, finder anvendelse på obligationslån, samt da pantebrevet indeholder bestemmelser vedrørende provenulån«.

Afvisningen er stadfæstet af Østre Landsret ved kendelse af 18. marts 1986.

### *Auktionslederlovens § 2, 2. pkt.*

Auktionslederforeningen har over for justitsministeriet fremsat forslag om ophævelse af bestemmelsen i § 2, 2. pkt. i bekendtgørelse nr. 61 af 20. februar 1984 om fogeders tilsyn med auktionsledere. Ifølge bestemmelsen skal auktionslederens regnskab være revideret af en statsautoriseret eller registreret revisor.

Dommerforeningen har meddelt justitsministeriet, at man ikke kan anbefale en ophævelse af den nævnte bestemmelse.

### *Kriminalregisterudskrifter*

I efteråret 1984 blev dommerforeningen opmærksom på, at der foregik forskellige drøftelser mellem bl.a. Rigspolitichefen og Politifuldmægtigforeningen om ændringer i kriminalregistererklæringerne, som i almindelighed anvendes ved fremstillingen af sigtede i grundlovsforhør.

Dommerforeningen anmodede herefter om at blive inddraget i drøftelserne, der har resulteret i, at der formentlig i løbet af efteråret 1986 vil fremkomme en ny form for kriminalregistererklæringer, som er mere overskuelige og nemmere at anvende i grundlovsforhør.

### *Vejledning af domfældte om betydningen af en dom, hvorved førerretten frakendes betinget*

I december 1985 stillede et folketingsmedlem følgende spørgsmål til justitsministeren:

»Vil ministeren være indstillet på at ændre praksis ved afsigelse af dom om betinget frakendelse af kørekort, således at det klart fremgår af udskriften af dombogen, at en betinget frakendelse af kørekortet betyder,

at den dømte skal op til en vejledende køreprøve for fortsat at kunne føre motorkøretøj?»

Justitsministeriet svarede bl.a., at en person, der frakendes førerretten betinget, skal aflægge en orienterende køreprøve, jfr. færdselslovens § 60, stk. 3. Dette gælder dog ikke, hvis den betingede frakendelse skyldes spiritus- eller promillekørsel. Retterne vejleder i vidt omfang domfældte om betydningen af en dom, hvorved førerretten frakendes betinget, og politiet udleverer efterfølgende en vejledning til domfældte om aflæggelse af orienterende køreprøve. På denne baggrund havde justitsministeriet ikke overvejelser om ændring af de gældende regler.

Justitsministeriet gjorde dommerforeningen bekendt med spørgsmålet og svaret herpå. Dommerforeningen har herefter meddelt justitsministeriet, at sagen vil blive omtalt i foreningens årsberetning. Samtidig har man henledt opmærksomheden på, at det er muligt at give tiltalte en fornøden vejledning ved, at der optages en bemærkning herom i anklageskriftet, hvilket bl.a. praktiseres i Århus politikreds.

#### *Anonyme vidner*

Retsplejerådet afgav i december 1985 betænkning nr. 1056 om anonyme vidner. I betænkningen foreslog rådets flertal nærmere angivne ændringer i retsplejeloven. Forslaget gik kort gengivet ud på, at et vidnes identitet under visse omstændigheder skulle kunne hemmeligholdes for tiltalte i en straffesag, men at tiltalte normalt skulle overvære forklaringens afgivelse. I nærmere angivne særlige tilfælde skulle der kunne træffes bestemmelse om, at tiltalte skulle forlade retssalen, medens et vidne afhørtes, men tiltalte skulle i disse tilfælde efter forslaget altid gøres bekendt med forklaringens indhold.

Retsplejerådets flertals forslag gik således ud på, at et vidnes *identitet* i særlige tilfælde kunne hemmeligholdes for tiltalte, men at vidneforklaringers *indhold* aldrig kunne hemmeligholdes, hverken helt eller delvis. I den offentlige debat om anonyme vidner var der næppe altid sondret klart mellem disse to aspekter af spørgsmålet.

Bestyrelsen – bortset fra et medlem, der ikke fandt at burde udtale sig – tiltrådte i sit høringssvar om betænkningen flertallets lovudkast, ligesom man tilsluttede sig et forslag fra præsidenten for Københavns byret om indførelse af adgang til at beskikke advokat for vidner, der skulle optræde anonymt.

Folketingets behandling af justitsministerens forslag resulterede i et forbud mod anvendelse af anonyme vidner, jvf. lov nr. 321 af 4/6 1986.

#### *Ændring af færdselslovens regler om erstatning og forsikring*

Bestyrelsen udtalte i anledning af en høring fra justitsministeriet, at man ikke havde bemærkninger til det forslag om ændringer i færdselsloven (objektivt ansvar for trafikskader, lempelse af reglerne om skadelidtes egen skyld, afskaffelse af den legale regresordning og forhøjelse af forsikringssummer), som var indeholdt i betænkning nr. 1036 fra justitsministeriets trafikerstatningsudvalg.

Ændringerne er gennemført ved lov nr. 495 af 27/11 1985, som trådte i kraft den 1/1 1986.

#### *Utroskabsvidner i skilsmisssager*

I sager om skilsmisse på grundlag af en parts utroskab har det tidligere været almindelig praksis, at den pågældende tredjepart skulle føres som vidne i retten.

Efter de oplysninger, der foreligger for bestyrelsen, er det imidlertid efterhånden blevet almindelig praksis ved byretterne, at det ikke er nødvendigt at føre tredjeparten som vidne i retten. Nogle byretter forlanger i stedet en skriftlig erklæring fra tredjeparten, medens andre ikke stiller krav herom.

På forespørgsel fra Familieretsdirektoratet har bestyrelsen orienteret direktoratet om denne praksis. Direktoratet har på baggrund heraf udsendt en vejledning til statsamtene om, at disse kan meddele skilsmissebevilgning som følge af utroskab på grundlag af en skriftlig erklæring fra tredjeparten.

#### *Ændring af straffelovens bestemmelser om dansk straffemyndighed m.v.*

Justitsministeriet har hørt dommerforeningen over

- ændring af straffelovens § 8, som medfører, at der i større omfang end i dag kan ske retsforfølgning af personer, som opholder sig her i landet, for alvorligere forbrydelser, som de pågældende har begået i udlandet
- ændring af straffeloven med henblik på Danmarks ratifikation af nogle internationale konventioner om tortur og terrorisme
- ændring af loven om samarbejde mellem de nordiske lande angående fuldbyrdelse af straf m.v., og

- ændring af lov om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager (international strafferet).

Bestyrelsen svarede, at man ikke havde bemærkninger til ændringerne udover, at man var tilbøjelig til at dele nogle af Østre Landsret anførte betænkeligheder ved en bestemmelse i § 8 om, at danske domstole bl.a. skulle være kompetente i tilfælde, hvor udlevering af sigtede til retsforfølgning i et andet land »af andre særlige grunde« ikke skete. Østre Landsret havde bl.a. anført, at en sådan ubestemt jurisdiktionskompetenceregulering forekom at harmonere dårligt med det ellers i strafferetten herskende princip om klar hjemmel.

Ændringerne er gennemført ved lov nr. 322 af 4/6 1986, som trådte i kraft den 4/7 1986. Ved loven er der taget hensyn til den nævnte indvending.

#### *Retternes stedlige kompetence i borgerlige sager m.v. (EF-domskonventionen)*

I sit svar til justitsministeriet i anledning af en høring over retsplejerådets betænkning 1052 udtalte bestyrelsen, at man kunne tilslutte sig Vestre Landsrets bemærkninger om, at det, for så vidt angår værnetinget i forbrugersager, af retstekniske grunde ville være at foretrække en formulering svarende til kreditkøbslovens § 39, og at der i forslaget til lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af EF-retsafgørelser i bestemmelsen om kærefrist om muligt burde fastsættes en kærefrist også for domhaveren (rekvirenten). Herudover havde bestyrelsen ikke bemærkninger til betænkningens forslag.

De foreslåede ændringer i retsplejeloven er gennemført ved lov nr. 324 af 4/6 1986, som trådte i kraft den 4/7 1986.

#### *Ressourceudvalgets betænkning II*

Gennem hovedsamarbejdsudvalget vedrørende domstolene er bestyrelsen blevet gjort bekendt med justitsministerens besvarelse af nogle retsudvalgsspørgsmål, som er foranlediget af ressourceudvalgets betænkning fra september 1985. Det anføres i spørgsmål og svar:

##### *Spørgsmål 54:*

»Er det i budgetredegørelsen af 1985 fra finansministeriet angivne fald i retsvæsenets faste personale på 171 medarbejdere nærmere beregnet?«

##### *Spørgsmål 55:*

»Hvorledes stemmer dette fald i retsvæsenets faste personale overens med det forventede sagsantal?«

##### *Spørgsmål 56:*

»Er der i personalereduktionen indregnet en nedsættelse af berammelses- og ekspeditionstiderne ved domstolene?«

##### *Spørgsmål 57:*

»Vil justitsministeren tage skridt til, at der årligt gennemføres undersøgelser af sagsantal, berammelsestider og personalereduktioner ved domstolene, og at retsudvalget orienteres udførligt herom?«

##### *Svar på spørgsmål 54, 55, 56 og 57:*

Som angivet i finansministeriets Budgetredegørelse 1985 side 282 er retternes personaleforbrug i 1988 foreløbig fastlagt svarende til 2.559 fuldtidsbeskæftigede, hvilket som anført i spørgsmål 54 indebærer et fald på 171 medarbejdere i forhold til 1985.

Baggrunden herfor er i første række, at der som følge af den almindelige produktivitetsforbedring i de senere år i forbindelse med gennemførelsen af regeringens moderniseringsprogram er fastsat generelle statslige procentbesparelser på personaleforbrug. Disse besparelser omfatter ansatte ved retterne på samme måde som andre personalegrupper under justitsministeriet alene med undtagelse af den egentlige politistyrke. Hertil kommer de nedenfor omtalte midlertidige stillinger ved retterne, der indgår med reduceret vægt i det foreløbige personaleforbrug for 1988.

Spørgsmålet om tilpasning af justitsvæsenets personalenormativer til såvel den almindelige produktivitetsforbedring som den kommende arbejdstidsnedsættelse er for tiden genstand for nærmere drøftelse mellem finansministeriet og justitsministeriet. Sigtet hermed er, at de fornødne justeringer af justitsministeriets personalelofter for perioden frem til 1989 i givet fald kan søges gennemført i forbindelse med fastlæggelse af personalerammer m.v. ved finanslovforslaget for 1987. For så vidt angår retternes personale indgår i justitsministeriets overvejelser bl.a. spørgsmålet om at søge ca. 100 stillinger, der med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden er oprettet foreløbig til 31. marts 1988, forlænges.

Om udviklingen i retternes sagsantal kan oplyses, at antallet af fogedsager og borgerlige sager for tiden viser en vis faldende tendens, medens omvendt antallet af bl.a. tinglysningssager for tiden er stigende.

Det er generelt vanskeligt at forudsige den kommende udvikling i sagsantallet, idet domstolene skal behandle de sager, som besluttet indbragt for retterne, uden at disse har væsentlig mulighed for at påvirke sagstallet.

Justitsministeriet følger udviklingen i sagsantallet nøje, og vurderingen heraf – hvortil der som anført kan knytte sig nogen usikkerhed – indgår sammen med andre elementer i justitsministeriets løbende overvejelser vedrørende ministeriets ressourcefordeling såvel ved retterne som mellem justitsvæsenets forskellige sektorer. I anmærkninger II til justitsministeriets bidrag til de årlige finanslove medtages oplysninger om sagsudviklingen m.v. ved retterne.

Justitsministeriet fører ikke en løbende statistik over berammelsestiderne eller sagsbehandlingstiderne, bortset fra opgørelser vedrørende overholdelse af tinglysingsfristen. En mere nøjagtig opgørelse af dommerembeders berammelsestider ville være forbundet med betydelige vanskeligheder, hvortil kommer, at de indhentede oplysninger ikke ville være fuldt sammenlignelige.

Det kan i denne forbindelse særligt fremhæves, at berammelsestiden – forstået som tidsrummet fra sagens modtagelse til dens behandling i retten – bør ses i sammenhæng med sagsbehandlingstiden – forstået som tidsrummet fra rettens modtagelse af sagen til den endelige afgørelse i form af dom, forlig, tvangsauktion m.v. Behandlingstiden i f.eks. borgerlige sager er typisk i høj grad afhængig af sagens parter, forligsovervejelser, parternes skriftveksling og anden forberedelse af sagerne, deres muligheder for at møde i retten og lignende forhold, hvorpå retterne ikke har væsentlig indflydelse.

Uanset de problemer, der efter justitsministeriets vurdering således knytter sig til tilvejebringelse af et anvendeligt statistisk materiale om berammelsestider m.v., vil justitsministeriet imidlertid nøje overveje, om de statistiske oplysninger på dette område kan forbedres. Justitsministeriet vil endvidere være indstillet på at orientere retsudvalget om konstaterede, mere væsentlige og generelle ændringer med hensyn til berammelsestider, sagsudvikling m.v. ved retterne.

### *Efteruddannelse*

Som nævnt i årsberetningen 1984-85, side 12-13, er der nedsat et udvalg med retspræsident Kurt Haulrig som formand, som bl.a. skal overveje og beskrive den mest hensigtsmæssige tilrettelæggelse af efteruddannel-

sen af dommere. Dommerforeningen er repræsenteret af Claus Larsen og Lars Ryhave.

På baggrund heraf har bestyrelsen haft en drøftelse af efteruddannelsesspørgsmålet. Målet må være på den bedst mulige måde at udnytte de til rådighed værende og forhåbentlig forøgede midler. De videre overvejelser afventer det nævnte udvalgs betænkning, men i forventning om, at den vil foreligge indenfor rimelig tid, har bestyrelsen foreløbigt besluttet ikke at afholde møde på Rungstedgård i 1987. Det er ved beslutningen forudsat, at midlerne stilles til rådighed for anden efteruddannelse.

### *Betænkning nr. 1066 om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet*

Justitsministeriet har i februar 1986 hørt dommerforeningen om betænkningen om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Betænkningen indeholder udkast til forslag til ændringer af straffeloven og af retsplejeloven. De i udkastene til ændringer af straffeloven indeholdte forslag om bl.a. ændring af bestemmelserne om straf for urigtig eller mangelfuld bogføring og om mulighed for frakendelse af retten til at være bl.a. stifter, direktør og medlem af bestyrelsen i visse selskaber m.v. gav ikke dommerforeningen anledning til bemærkninger.

Et forslag om ændring af retsplejeloven, således at der tilvejebringes hjemmel for anklagemyndigheden til at beskære straffesager af ressourcemæssige grunde, anså foreningen for et politisk spørgsmål, som man ikke burde udtale sig om.

Endvidere indeholdt betænkningen en række andre forslag om ændring af retsplejeloven, bl.a. et forslag om domsmænd med særlig indsigt i erhvervsforhold. Bestyrelsens flertal tog afstand fra dette forslag, idet en sådan udskillelse af specialister blandt domsmænd ville stride mod grundlæggende principper om lægdommers medvirken inden for straffetsplejen.

Bestyrelsens flertal tog også afstand fra et forslag om adgang for retten til at træffe beslutning om skriftlig procedure, således at der alene skulle foretages en mundtlig sammenfatning i retten. Flertallet fandt, at en gennemførelse af forslaget ville være et afgørende brud med centrale retsplejeprincipper om mundtlighed og offentlighed. For at imødekomme behovet for skriftlige procedureindlæg blev det foreslået, at der tilvejebringes hjemmel for at pålægge parterne at udfærdige en skriftlig sammenfatning af de momenter, som parten anser for særligt væsentlige, vedlagt relevant materiale.

Flertallet tog endelig afstand fra et forslag om ændring af rpl.s § 965c,

stk. 4, der ville indebære, at det i princippet blev landsretten, der traf beslutning om, hvorvidt der under behandlingen af en bevisanke skal ske ny afhøring af bl.a. vidner.

Forslag til bestemmelser om særligt forberedende møder i straffesager og om skriftlig forelæggelse gav ikke dommerforeningen anledning til bemærkninger.

Justitsministeren har den 14. maj 1986 fremsat forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Økonomisk kriminalitet). I forslaget er ikke medtaget de bestemmelser, som bestyrelsens flertal har taget afstand fra.

#### *Forsøgsordning med administrerende dommer ved et dommerembede*

Den 8. april 1986 fremkom dommerforeningens arbejdsgruppe om byretternes struktur med et notat til dommerforeningens bestyrelse. Notatet blev den 17. april 1986 udsendt til medlemmerne.

Notatet har været genstand for drøftelse på de derefter afholdte regional-møder med byretsdommerne. På disse møder tilsluttede næsten alle sig arbejdsgruppens indstilling om, at der gennemføres en forsøgsordning ved en enkelt byret med en administrerende dommer.

Den 24. juni 1986 har justitsministeriet anmodet om dommerforeningens eventuelle bemærkninger til en påtænkt forsøgsordning, hvorefter der ansættes 2 dommere ved retten i Tåstrup. Forsøgsordningen indebærer bl.a., at den ene dommer skal varetage de administrative og personalemæssige spørgsmål ved embedet, medens begge dommere iøvrigt skal have bemyndigelse til at behandle alle sagstyper.

På baggrund af drøftelserne på regionalmøderne har dommerforeningen svaret følgende:

I denne anledning skal dommerforeningen meddele, at man kan tiltræde, at den påtænkte forsøgsordning etableres. Det forudsættes herved, at de generelle retningslinier for forsøgsordningens iværksættelse fastlægges efter forudgående drøftelse med repræsentanter for dommerforeningen, og at der ikke ved forsøgsordningen sker ændring af de bestående civil- og kriminaldommerembeders struktur i tilfælde, hvor dette ikke ønskes af de nu udnævnte dommere.

#### *Samfundstjeneste*

Direktoratet for kriminalforsorgen anmodede foreningen om en udtalel-

se om erfaringerne med og vurderingen af forsøgsordningen med samfundstjeneste. Direktoratet fremhævede i den forbindelse særligt det ønskelige i at kunne supplere allerede foreliggende oplysninger med mere kvalitativt betonedede oplysninger.

Bestyrelsen meddelte, at man ikke i den nævnte henseende fandt at kunne udtale sig om forsøgsordningen.

#### *Dommerforeningens informationsudvalg*

Udvalget består af Ole Agersnap, Holger Kallehauge og Mogens Beier. De lokale repræsentanter, der fungerer som forbindelsesled til informationsudvalget, er følgende:

Området øst for Store Bælt: Peter Garde, Hillerød og Holger Kallehauge, København.

Fyn og Sønderjylland: Lars Ryhave, Nyborg.

Ribe og Ringkøbing amter: Hans Chr. Raffnsøe, Ribe.

Midtjylland: Mogens Beier, Århus.

Nordjylland: Niels Kirk-Sørensen, Fjerritslev.

I 1985/86 er der udsendt en revideret udgave af praktisk procesvejledning om grundlovsforhør – ved Claus Levy.

I den nærmeste fremtid forventes udsendt en revideret vejledning i behandling af politisager – ved Thorkild Bendsen. Endvidere vil der blive udsendt »519 ægteskabsdomme fra landsretterne 1984-85« – ved Svend Danielsen.

Der vil i det kommende år blive forsøgt udsendt supplementoversigter til tidligere udsendelser.

#### *Ny teknologi*

Siden sidste årsberetning (1984/85) har domstolene fået en lille forsmag på ny teknologi, idet de nye kasseterminaler nu er opstillet og taget i brug ved en række embeder.

Ved udgangen af 1986 skulle kasseterminalerne være opstillet ved alle embeder. Selvom der ikke er tale om det mest avancerede EDB-system, er det dog en begyndelse, som giver muligheder for forbedringer.

Vedrørende indførelse af EDB i Københavns byret er der nedsat en styregruppe, fra hvilken der endnu ikke foreligger nogen indstilling. Datacentralen har i samarbejde med byretten tilvejebragt et oplæg til systemkonfiguration (sammensætning af et EDB-anlægs forskellige enheder)

med tilhørende tidsplan og økonomisk overslag. Imidlertid prøver man at koordinere overvejelserne på EDB-området i Justitsministeriets samlede regie.

I mellemtiden har udviklingen medført, at skærmskrivere er blevet væsentligt billigere. Skærmskrivere er muligvis en tilfredsstillende ETB-løsning ved de fleste dommerembeder. Ved et ekstraordinært møde den 9. december 1985 i teknologiudvalget besluttedes det at gennemføre et prøveprojekt med 20 skærmskrivere, som Justitsministeriet anskaffede til formålet. Der blev udpeget 11 embeder, som i marts 1986 fik opstillet skærmskrivere. Det drejer sig om retterne i Køge, Tønder, Hjørring civil, Skanderborg, Svendborg by, Svendborg herred, Helsingør civil, Roskilde herreds civil, Skive, Frederikssund civil og Hvidovre. Samtidig blev de personer, der skulle betjene maskinerne, sendt på kursus hos leverandørerne (Olympia og Adler). Til forsøgsprojektet er knyttet 3 ved domstolene ansatte kontaktpersoner. Forsøgsperioden udløber til efteråret 1986, så der foreligger endnu ikke nogen vurdering af forsøgene, men de hidtidige meldinger fra forsøgsstederne tyder på, at skærmskriverne er velegnede til brug ved dommerembederne – også ved de mindre embeder, der ellers ville stå bagest i rækken ved indførelse af tekniske forbedringer i det daglige arbejde. Også for Højesteret er der i 1986 foretaget en undersøgelse med henblik på anskaffelse af en skærmskriver til løsning af almindelige tekstbehandlingsopgaver, domsskrivning m.v. Prøveprojektet vedrørende tinglysning er endnu ikke sat igang. Det arbejdsudvalg, der er nedsat til behandling af spørgsmålet om EDB i tinglysningen, har endnu ikke afgivet betænkning, og der er endnu ikke taget stilling til, ved hvilket embede prøveprojektet skal anbringes.

#### *Kontaktudvalget med Dommerfuldmægtigforeningen*

Claus Larsen og Lars Ryhave har i årets løb holdt møder med repræsentanter for Dommerfuldmægtigforeningen til gensidig orientering og drøftelse af fælles problemer. Dommerforeningens bestyrelse har besluttet, at kontaktudvalget bør udvides, således at der i nogle af kontaktudvalgets møder deltager repræsentanter for kontorfunktionærernes organisationer. Der er herefter aftalt et møde, der afholdes den 12. august 1986, hvor også repræsentanter fra kontorfunktionærernes organisationer deltager. Det er bestyrelsens opfattelse, at man gennem jævnlige møder i kontaktudvalget vil få en øget forståelse for de problemer, der opstår for de andre organisationer indenfor domstolene, og at man dermed vil øge mulighederne for at opnå tilfredsstillende løsninger i fællesskab.

#### *Andre sager*

Ud over de ovenfor nærmere omtalte sager har bestyrelsen bl.a. behandlet følgende sager:

Bekendtgørelse om statsamternes behandling af sager om forældremyndighed og samværsret.

Betænkning nr. 1053 om adoption.

Ændringer af reglerne om umyndiges midler m.v.

Lovforslag om produktansvar.

Henvendelse fra Nordisk Råd om narkotikabekæmpelse.

Efter anmodning fra Flygtningenævnets formandsskab har bestyrelsen under et møde med formandsskabet drøftet dettes arbejdsvilkår.

Endelig har bestyrelsen behandlet en række henvendelser fra medlemmerne.

## Kommunikation til medlemmerne

Bestyrelsen har som tidligere bestræbt sig på at holde medlemmerne orienteret om aktuelle problemer.

Der er i marts 1986 udsendt beretning om nogle af de i bestyrelsen behandlede sager. Samtidig blev der til byretsdommerne udsendt lister over de psykologer og børnepsykiatriske speciallæger m.fl., som udfører børnesagkyndige undersøgelser i forældremyndighedssager for bl. domstolene, og som ønsker at indgå i et lokalt samarbejde. Endvidere er der udsendt et notat fra dommerforeningens arbejdsgruppe om byretternes struktur.

I lighed med tidligere år har bestyrelsen afholdt regionalmøder for byretsdommere. På disse møder er bl.a. fornævnte notat om byretternes struktur blevet drøftet i fortsættelse af den diskussion, der fandt sted på årsmødet i 1985. Med hensyn til indstillingen fra arbejdsgruppen henvises til omtalen foran under Faglige spørgsmål.

## Kurser o.l.

Den 6.-7. februar 1986 afholdtes på »Rungstedgaard« en tværfaglig konference om børnesagkyndig bistand i retssager om forældremyndighed, som det ikke ville have været muligt at afholde uden væsentlig økonomisk støtte fra Egmont H. Petersen's Fond. I konferencen deltog 18 dommere, herunder 3 fra landsretterne, 18 familiesagkyndige psykologer og psykiatere, 5 advokater, repræsentanter fra justitsministeriet og professor Jørgen Graversen, Århus universitet. Konferencen var en opfølgning af en tilsvarende konference i 1982. Deltagerne i konferencen kom fra hele landet, og det er tanken, at der lokalt eller regionalt på initiativ fra deltagernes side skal forsøges iværksat forsøgsordninger svarende til de forsøg, der blev iværksat efter 1982-konferencen. En rapport om forløbet af konferencen vil blive søgt offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen.

Den 5.-8. marts 1986 afholdtes dommerkursus på Rungstedgaard i justitsministeriets regi.

## Relationer til udlandet

Besøgsrejserne til EF-domstolen i Luxembourg er flyttet til om efteråret, og i september 1985 deltog som sædvanlig en højesteretsdommer, 3 landsdommere og 3 byretsdommere.

Claus Larsen deltog i den svenske dommerforenings møde i Stockholm i oktober 1985. Den finske stadsdomareforening og den finske herredshøvdingsforening holdt også i 1986 fælles møde, som fandt sted i juni i Vasa. Fra Danmark deltog Vagn Rasmussen. Den norske dommerforening har holdt møde i 1986. Det skete i juni i Stavanger, og her repræsenterede Otto Warring de danske dommere.

Den 26.-30. maj 1986 deltog Brandt Petersen, A. F. Wehner, Niels Waage, Svend Asger Koustrup og Mogens Beier i dommerseminaret i Akademie Sankelmark i Sydslesvig, og ved det årlige Euro-Treff under Kieler-Woche arrangementerne den 25.-27. juni 1986 var den danske dommerforening repræsenteret af Hans Peter Rosenmeier og Svend Asger Koustrup.

Den internationale dommerunion har ikke holdt møde siden juni 1985.

## Foreningens repræsentation i organisationer og udvalg m.m.

Hans Peter Rosenmeier er næstformand i tjenstemandsforeningen og i forbindelse hermed af forskellige udvalg under DJØF og AC.

Hans Peter Rosenmeier er medlem af retsplejerådet.

Niels Kirk Sørensen er medlem af strafferetsplejeudvalget.

Lars Ryhave er medlem af justitsministeriets kontaktgruppe vedrørende blanketspørgsmål.

Hans Peter Rosenmeier er foreningens repræsentant i forfremmelsesnævnet vedrørende tjenstemandsansat kontorpersonele ved domstolene.

Otto Warring, Niels Chr. Bitsch og Kurt Haulrig er medlemmer af hovedsamarbejdsudvalget for domstolene.

Claus Larsen er medlem af bestyrelsen for Dansk Forsorgsselskab.

Dommerforeningens informationsudvalg består af Ole Agersnap, Holger Kallehauge og Mogens Beier.

Dommerforeningens resourceudvalg består af Niels Chr. Bitsch, Ebbe Nielsen, Claus Larsen og Lars Ryhave.

Dommerforeningens arbejdsgruppe vedrørende praktiske processpørgsmål består af Mogens Beier, Claus Larsen og Lars Ryhave.

Hans Peter Rosenmeier er medlem af bestyrelsen for Det Danske Voldgiftsinstitut.

Hans Ringberg er medlem af teknologiudvalget under hovedsamarbejdsudvalget for domstolene.

Ebbe Nielsen er medlem af justitsministeriets udvalg vedrørende retshjælp m.v.

Claus Larsen og Lars Ryhave er medlemmer af justitsministeriets udvalg vedrørende dommerfuldmægtiguddannelse og efteruddannelse af domstolsjurister.

Dommerforeningens kontaktudvalg til Dommerfuldmægtigforeningen, PDT og DDPK består af Claus Larsen og Lars Ryhave.

Knud W. Kofoed er medlem af tinglysningsudvalget og af et udvalg til revision af reglerne om høstpant.

Hans Peter Rosenmeier er medlem af justitsministeriets arbejdsgruppe vedrørende revision af renteloven.

Claus Larsen er medlem af justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsudvalg.

Kristen Iversen er foreningens repræsentant i Det kriminalpræventive råd.

Inger Nørgaard er medlem af udvalget til behandling af spørgsmålet om den forurettedes stilling i voldtægtssager samt i andre grove voldssager.

Jørgen Jochimsen er medlem af justitsministeriets udvalg vedrørende konkurs.

## Personalia

### *Nyudnævnelser*

Retsassessor Henrik Schinkel Stamp, dommer i retten i Herning fra 1. september 1985.

Retsassessor Børge Ejnar Dalberg-Larsen, dommer i kriminalretten i Silkeborg fra 1. september 1985.

Fuldmægtig i justitsministeriet Marie Søndergaard Mikkelsen, dommer i Københavns byret fra 1. oktober 1985.

Politiadvokat Niels Erik Jensen, dommer i Københavns byret fra 1. oktober 1985.

Retsassessor Eskild Jensen, dommer i Vestre Landsret fra 1. januar 1986.

Retsassessor Peder Nielsen, dommer i retten i Århus fra 1. februar 1986.

Retsassessor Ketty Grützmeier, dommer i civilretten i Holbæk fra 1. marts 1986.

Retsassessor Henrik Hallenberg, dommer i retten i Nykøbing Sjælland fra 15. marts 1986.

Fuldmægtig i justitsministeriet Ejler Bruun, dommer i Københavns byret fra 1. april 1986.

Retsassessor Karsten Juul-Dam, dommer i retten i Gråsten fra 1. april 1986.

Retsassessor Jytte Scharling, dommer i Københavns byret fra 1. juni 1986.

### *Ændrede udnævnelser*

Vicepræsident Emil Frank Poulsen, Sø- og Handelsretten, præsident for Sø- og Handelsretten fra 1. december 1985.

Marie-Louise Andreassen, Østre Landsret, vicepræsident i Sø- og Handelsretten fra 1. december 1985.

Ulla Rubinstein, Københavns byret, dommer i Østre Landsret fra 1. januar 1986.

Ulf Andersen, Nykøbing Sjælland, dommer i Vordingborg fra 1. februar 1986.

Hans Martin Blinkenberg, Københavns byret, dommer i Østre Landsret fra 1. april 1986.

Anton Finn Wehner, Københavns byret, dommer i Østre Landsret fra 1. april 1986.

Niels Christen Schoubye, Gråsten, dommer i retten i Sæby fra 1. april 1986.

#### *Afgående*

Tage Schelle, Sø-og Handelsretten, med udgangen af november 1985.

Frans Lichtenberg, Østre Landsret, med udgangen af december 1985.

Ejner Gjesingfelt, Vestre Landsret, med udgangen af december 1985.

Laurits Thorup, retten i Århus, med udgangen af januar 1986.

Bendt Skade, retten i Vordingborg, med udgangen af januar 1986.

Bjarne Jensen, retten i Holbæk, med udgangen af februar 1986.

Daniel Johannes Nolsøe, Østre Landsret, med udgangen af februar 1986.

Hans Friis-Jensen, retten i Sæby, med udgangen af marts 1986.

Hans Christian Beck, kriminalretten i Roskilde by, med udgangen af maj 1986.

#### *Døde*

Aage Bech, dommer, død 5. maj 1985.

Aksel Teilmand Bertelsen, landsdommer, død 25. juni 1985.

Christian Christensen, landsdommer, død 8. oktober 1985.

Erik Schouenborg, dommer, død 20. oktober 1985.

Ove Valentiner-Branth, civildommer, død 26. november 1985.

Svend Aage Dorn-Jensen, civildommer, død 8. december 1985.

Bendt Skade, dommer, død 27. marts 1986.

Sigurd Andresen, kriminaldommer, død 23. juni 1986.

Vermund Nielsen, dommer, død 30. juni 1986.

## Medlemstal

#### *Medlemmer den 1. august 1986*

|                                        |     |
|----------------------------------------|-----|
| Højesteret . . . . .                   | 16  |
| Østre Landsret . . . . .               | 46  |
| Vestre Landsret . . . . .              | 23  |
| Sø- og Handelsretten . . . . .         | 4   |
| Københavns Byret . . . . .             | 33  |
| Byretterne udenfor København . . . . . | 147 |

|                        |   |
|------------------------|---|
| Færøerne . . . . .     | 1 |
| Grønland . . . . .     | 1 |
| EF-domstolen . . . . . | 1 |

272

|                            |     |
|----------------------------|-----|
| Afgående dommere . . . . . | 111 |
| Samlet medlemstal          | 383 |

# Regnskab

for

1. august 1985 – 31. juli 1986

## Indtægter:

|                      |            | (1984-1985) |
|----------------------|------------|-------------|
| Kontingent (265×400) | 106.000,00 | 80.700,00   |
| Renter m.v.          | 25.945,87  | 26.431,51   |
| I alt                | 131.945,87 | 107.131,51  |

## Udgifter:

|                           |            |             |
|---------------------------|------------|-------------|
| Årsmøde                   | 90.653,03  | 85.720,45   |
| Bestyrelsen               | 13.503,80  | 14.370,75   |
| Årsberetning              | 10.676,30  | 10.152,84   |
| Dommerunion               | 2.388,35   | 2.100,10    |
| Understøttelsesfond       | 6.000,00   | 6.000,00    |
| Kontor- og andre udgifter | 4.174,34   | 2.383,74    |
| I alt                     | 127.395,82 | 120.727,88  |
| Over-/underskud           | + 4.550,05 | + 13.596,37 |

|                            |            |            |
|----------------------------|------------|------------|
| Beholdning pr. 1/8 1985    |            | 350.316,72 |
| Beholdning pr. 31/7 1986:  |            |            |
| checkkonto                 | 4.983,34   |            |
| girokonto                  | 111.921,49 |            |
| SDS-konto                  | 13.961,94  |            |
| obligationer til pålydende | 224.000,00 | 354.866,77 |
| Overskud                   |            | 4.550,05   |

Herudover ejer Dommerforeningen 24.895,63 kr., som er et overskud fra informationsudvalget. Beløbet er indsat på SDS-konto 28349 og henstår indtil videre som reservekapital for informationsudvalget, hvorfor det er udenfor Dommerforeningens egentlige regnskab.